

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

شاعر: ناظم حکمت
برگردان و ارسال از: بهرام رحمانی
۱۷ می ۲۰۲۰

درباره زیستن

۱

زیستن، شوخی نیست:
می باید با جدیت تمام زندگی کنی
فی المثل همانند یکی سنجاب
یعنی ماورا و بالاتر از زیستن پی هیچ چیزی نباشی
منظورم این است که زیستن باید همه دل مشغولی تو باشد

اما زیستن شوخی نیست:
باید جدی اش بگیری
آن قدر زیاد و تا آن حد
که فی المثل اگر دستانت به پشت بسته
و پشتت به دیوار باشد،
و یا این که در یک آزمایشگاه
با روپوش سفید و عینک های درشت محافظ باشی
به خاطر انسان هائی که حتی
قیافه شان را ندیده ای
بی آن که کسی مجبور کرده باشد
و در حالی که می دانی،
حقیقی ترین و زیباترین چیزها زندگی است.
یعنی آن قدر زندگی را جدی خواهی گرفت
درخت زیتون خواهی کاشت

آن هم به خاطر خود، به خاطر کودکان
و در حالی که از مرگ می ترسی
به آن باور نخواهی داشت
یعنی قبول مرگ برای تو سنگین خواهد بود

۲

بیا فرض کنیم سخت بیماریم و نیازمند جراحی
و احتمال آن هم است
که از میز سفید برنخیزیم
گرچه سخت است
- از این که کمی زود باید رفت -
غمگین نشد
با آن هم

ما باز به طنزهای تعریف شده خواهیم خندید
به بیرون از پنجره می نگریم
تا ببینیم آیا باران همچنان می بارد
یا هنوز با اشتیاق

در انتظار آخرین برنامه های خبری هستیم
بیا تصور کنیم در خط مقدم جنگیم
بگو برای چیزی که ارزش جنگیدن را داشته باشد
در آنجا، در نخستین حمله، در آن روز ویژه
ممکن است به خاک بیفتیم، مرده.

ما این را با خشمی عجیب در خواهیم یافت،
اما هنوز بسیار نگرانیم

نگران سرانجام جنگی که می تواند سال ها به طول بینجامد.

بیا تصور کن در زندانیم

و نزدیک ۵۰ سالی می شود

و تصور کن پیش از آن که درهای آهنین گشوده شوند

۱۸ سال دیگر هم در آن به سر خواهیم برد

ما هنوز با بیرون خواهیم زیست

با مردمان و حیواناتش، با تقلاها و باد

یعنی این که با بیرون آن سوی دیوارها خواهیم زیست.

منظورم این است، به هر حال و در هر جایی که باشیم،

آنچنان باید زندگی کنیم انگار که هرگز نخواهیم مرد

زمین سرد خواهد شد
ستاره‌ای میان ستاره‌ها
و یکی از کوچکترین‌ها
یک ذره نورانی همچون مخمل آبی
منظورم این است که زمین سترگ ما
این زمین، روزی سرد خواهد شد
نه همانند توده‌ای یخ
یا حتی غباری مرده
که همانند یکی گردوی پوک
جمع خواهد شد
در فضای نهایت سیاه ...

تو باید هم اکنون برای این محنت غمین باشی
تو باید این محنت را هم اکنون دریابی
برای این که جهان باید تا آن حد دوست داشته شود ...
اگر می‌خواهی بگوئی «من زیستم ...»

***

ناظم حکمت (۱۹۰۲ - ۱۹۶۳) پایه‌گذار ادبیات نوین ترکیه به‌شمار می‌رود. در عین حال وی را از پیشگامان «شعر انقلابی، مردمی و آرمان‌گرایی» قرن بیستم می‌دانند، در کنار شاعرانی مانند برتولت برشت، فدریکو گارسیا لورکا، یابلو نرودا، نیما یوشیج، لویی آراگون، شاملو و ...

ناظم در زمان حکومت مصطفی کمال پاشا (آتاتورک) چند بار دستگیر شد و ۱۳ سال از عمر خود را در زندان گذراند. آخرین باری که در زندان سخت بیمار شده بود، اما بر اثر مبارزات هوادارانش در ترکیه و فشارهای جهانی در سال ۱۹۵۱ به‌طور موقت از زندان آزاد شد. ناظم از این فرصت استفاده کرد و از ترکیه به اتحاد جماهیر شوروی (سابق) گریخت و تا پایان عمر در این کشور، زندگی کرد.

ناظم حکمت، بیش‌تر شعرهایش را در زندان سرود و حتی رمان «جنگ و صلح» لئو تولستوی را به زبان ترکی در زندان ترجمه کرد. از بیست و دو سالگی پای به مبارزه گذاشت و با نظم موجود در کشور ترکیه نبرد کرد و از آن پس تا پایان عمر، با پنهانی زندگی کرد و یا در زندان و یا در تبعید زیست، اما انسانی زیست چرا که هرگز در برابر استثمارگران و زورگویان سر فرود نیاورد و هنر و اشعار ناظم حکمت، بازتاب پایداری او و پایداری او زبان‌زد هر آزادمندی بود و هست.

ناظم حکمت، ۳۶ ساله بود که به زندان افتاد و پس از اعتراض پیگیر سرشناسان ادب و هنر در جهان، سرانجام در ۴۸ سالگی از زندان آزاد شد، اما یک سال پس از آزادی برای همیشه به تبعید محکوم شد.

ناظم حکمت در سال ۱۹۶۳ بر اثر سکته قلبی در مسکو درگذشت و در همین شهر به خاک سپرده شد. شعر ناظم حکمت و حتی بردن نام او ده ها سال در ترکیه ممنوع بود. اما سال‌هاست کتاب‌های وی دست به دست می‌گردد، شعر ناظم بر زبان‌ها می‌چرخد و در ترانه‌ها سر داده می‌شوند.

ناظم حکمت مجموعه‌ای بزرگ از اشعار زیبا با محتوای انسان‌دوستانه در ستایش آزادی و برابری و کارگران سروده است. در آثار وی، عشق و مبارزه و امید موج می‌زند. اشعار پیکارجویانه و رهایی‌بخش وی، مملو از عشق و همدلی و همبستگی با انسان و رنج‌های اوست! به‌علاوه انسان‌گرایی و طبیعت‌گرایی از ویژگی‌های دیگر این شاعر است.

شعر ناظم حکمت بخشی از میراث ادبی گران‌قدر قرن بیستم است که از ترکی به بیش‌تر زبان‌های دنیا ترجمه شده است و هنوز طراوت و هم تازگی دارند.

یاد ناظم حکمت، گرامی باد!

با درودهای فراوان

اول ماه مه روز جهانی کارگران بر همه کارگران و مردم آزاده جهان خجسته باد!

شاد و تندرست باشید